

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

R. Brands, Middelburg

'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht.....

„Maar omstreeks middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gods lof, en de gevangenen luisterden naar hen” (Hand. 16:25).

Veel is er gebeurd in Filippi, de Romeinse kolonie, waar Paulus en Silas op hun tweede zendingsreis het Evangelie brachten: Lydia kwam tot geloof, en werd met haar hele huis gedoopt; een meisje met een waarzeggende geest werd in de naam van Jezus Christus van de in haar wonende demon bevrijd, zeer tot ongenoegen van haar eigenaars, die zich in hun zakelijke belangen zagen aangetast. Vanwege dit ongenoegen werden Paulus en Silas in staat van beschuldiging gesteld en willekeurig, zonder een echt proces geïnterrogéerd en gevangengezet en zo opgesloten, dat ze zich niet konden bewegen. Toen hebben ze misschien wel gedacht, dat dit het einde van alles zou zijn. Dat zouden velen vermoedelijk wel gedacht hebben: Waar we er eenmaal uitgegooid zijn heeft het geen zin te proberen daar opnieuw te beginnen. Maar over wat Paulus en Silas gedacht hebben, wordt in Hand. 16:25 niets verteld, wel over wat ze gedaan hebben.

Zij baden

Zijn Paulus en Silas hier nu het levende bewijs van de juistheid van de stelling, dat nood leert bidden? Bij de juistheid van dat gezegde zijn wel wat vraagtekens te zetten. Het kan natuurlijk gebeuren, dat door moeite en nood een wending, een omkeer, een bekering tot God in het leven van een mens komt. Het kan, maar in het algemeen is het niet zo. Veel meer zien we, dat God in de nood door mensen wordt aangeroepen als eerste (of liever: laatste) hulp bij ongelukken. Als de nood voorbij is, kan God wel weer vertrekken. En eigenlijk is dat niet anders dan misbruik maken van God. En velen maken zich daaraan schuldig. Misschien wij allemaal wel! Als het waar zou zijn, dat nood bidden leert, dan zou het er in een Europa, dat in deze eeuw door twee wereldoorlogen zwaar geteisterd werd, toch wel wat anders uitzien! En in uw en mijn leven waarschijnlijk ook wel.

Paulus en Silas baden in de gevangenis, niet om in paniek God te vinden, maar om als kinderen en dienaren, gezonden, levende leden van de gemeente van

Christus, aan God te zeggen alles wat er aan zorg, verdriet en benauwdheid in hun hart leefde en als een blok op hun hart lag. Ze hebben zich aan de Here overgegeven, om Hem te laten doen wat Hij wilde, dat er zou gebeuren. „Uw wil geschiede en niet de onze” kan heel goed de inhoud van hun gebed geweest zijn. En door hun gebed zijn ze in de ruimte gezet. Dat betekent, dat ze, ook al zaten ze daar met door de geseling opengereten ruggen en met hun voeten in een blok, toch wisten van het kingschap van God, en wisten in Wiens hoede en voor Wie en waarvoor zij leefden en desnoods konden sterven. Wie zeker is van de Zin van zijn leven en van zijn Bestemming, kan desnoods alles missen moeten en in moeite en tranen en pijn haast niet meer voor- of achteruit kunnen en toch leven in de glans van de Openbaring, zeker als hij is van zijn God.

Zij zongen

Omdat zij in de „verborgen omgang” met God hun moeite en nood konden dragen achter Christus aan, die het

Inhoud

- 181 Ds R. Brands,
'k Zal Zijn lof zelfs
in de nacht...
- 182 Drs H. Smit,
Als verstand en gevoel voor
zichzelf beginnen...!
- 183 Ds J. Kranenburg,
Pastorale Notities
- 184 M. Siesling,
In Memoriam Douwe Jan
Buwalda
- 185 D. W. L. Milo,
Wondergenezingen
- 186 Drs O. Mooiweer,
Persschouw

Kruis droeg voor hen, konden Paulus en Silas in de nacht iets anders uitbrengen dan klachten en/of vloeken. Daar zit iets dubbelzinnigs in, iets tegenstrijdigs. Maar zij ondervinden iets van de vervulling van wat Jezus, hun Heer zelf eens gezegd heeft: „Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt om mij nentwil” (Matth. 5:11). Jezus Christus zelf is ook gesmaad, en uiteindelijk zó gesmaad, dat Hij aan het kruis genageld werd en de dood in ging. Wie bij Christus horen ondervinden ook smaadt, vervolging en leugens. Maar zij worden zalig gesproken; immers: Jezus Christus is niet in de dood gebleven; Hij is de Opgestane, die alle macht heeft en door Wiens macht een bezeten meisje in Filippi werd genezen. Wie bij die Opgestane Heer behoort, zich nauw met Hem verbonden weet, kan na het bidden ook nog zingen, tot lof van God, zingen in de nacht.

Wat een voorrecht, dat zij als geestelijke bagage ook liederen meekrijgen, liederen van verwachting en vertroosting, liederen tot verheerlijking van God!

Dat zijn in momenten van nood zaken van onschatbare waarde, als men ze niet alleen met het hoofd, maar vooral ook met het hart geleerd heeft! Hoeveel kinderen groeien er vandaag de dag niet op, die deze schat niet meekrijgen. Zij kunnen alles krijgen wat hun hartje begeert, maar wat zou het fijn zijn als dat hartje ook mocht dienen als een bewaarplaats van kostbare dingen, die voor geen geld te koop zijn, zoals liederen van troost en bemoediging en lof voor God, om als het ooit nodig mag zijn, die liederen te kunnen zingen ook als alles om ons heen nacht geworden is en we met onze voeten in een blok als het ware vastgebonden zitten. Dan toch te kunnen zingen is alleen mogelijk in het besef, dat niet onze vrijheid of gebondenheid, ons succesvol arbeiden of onze tegenslagen de loop van de wereld bepalen, ook niet bepalend zijn voor de zin, gang en bestemming van ons eigen leven, maar dat alles afhangt van de Here God, Die trouw blijft en niet laat varen de werken van Zijn hand.

De gevangenen luisterden

Onopzettelijk waren Paulus en Silas nog tot zegen voor hun medegevangenen: Ze hadden zelf geen initiatief kunnen nemen, gevangen als ze zaten met de voeten in een blok, in het donker, eenzaam, onrechtvaardig behandeld en tot bloedens toe gewond. Ze brachten alleen maar hun geloof in praktijk door het te verwoorden en te beleven!

Zou niet onze wereld kunnen veranderen, als dat meer gedaan werd, ook door onszelf?!

Zou de wereld niet gaan luisteren en gaan zoeken naar de grond van die wonderlijke geloofskracht, die volgelingen van Jezus Christus tentoonspreiden ook in hun lijden, als ze van harte zouden instemmen met Paulus' en Silas' liederen in de nacht?

Ook u kunt
OPBOUW
financieel steunen
door lid te worden
van de Persvereniging
(zie onder kolofon).

H. Smit, Barendrecht

Als verstand en gevoel voor zichzelf beginnen...!

De Bijbel als het Woord des Heren

Van tijd tot tijd stelde onze catechiseermeester een eenvoudige vraag: Wat betekent het nu precies, dat wij de Bijbel Gods Woord noemen? Merkw aardigerwijze slaagden we er nooit in precies te zeggen wat hij van ons wilde horen! Wij brachten om zo te zeggen enkele 'deel-waarheden' ten gehore: „Het betekent, dat de Bijbel helemaal wáár is” of: „Het betekent, dat het in de Bijbel over de Here gaat”. Wat de dominee van ons wilde horen was dit: „Het betekent, dat in de Bijbel de Here God tot ons *spreekt*”. Dat was en is het goede antwoord. Eenvoudig, maar ook erg diep. Dan ging de les verder en daarbij kwam het Verbond tot zijn recht. De Here spreekt: „Ik ben de Here, uw God en Vader in Christus” – dat is het eerste! En dan verder: „Mijn zoon, mijn dochter, geef Mij uw hart!”. Heel duidelijk het Verbond met zijn beide 'delen': De Here – zijn volk; belofte; – eis; spreken – horen en gehoorgeven.

Emancipatie van het verstandelijke

Het gaat in de kerk goed, zolang wij leven in en ook uit de werkelijkheid, dat de Here tot ons spreekt in zijn Woord. Zolang alles wat gezegd wordt op die 'toonhoogte' staat: de prediking, het onderwijs. Zolang ons horen concreet en werkelijk een horen blijft naar de Here als de Spreker van zijn Woord! Dan is er sprake van een werkelijk leven in het Verbond!

Maar telkens weer is het in de geschiedenis mis gegaan. Vaak heel ongemerkt en heel subtiel. Grote dwalingen en ketterijen? Neen, daar begon het niet mee! Over de Here werden heel wat wáre dingen gezegd! Maar dat was het nu juist! Over de Here werden heel wat dingen gezegd. Maar het werkelijke besef, dat de Here zelf tot ons sprak was aan het kwijnen en verdwijnen gegaan! Hij werd – met eerbied gezegd – meer en meer als het ware opgeborgen in ons denken en in ons praten over Hem. Kwam Hij zelf nog aan het woord? Het verstand ging zich emanciperen... emanciperen van het geloofsgehoor. De Here kreeg een kleine smalle plaats toegewezen: *Voorwerp* van ons denken; *voorwerp* van ons spreken en be-spreken. Alles wordt dan zo indirect. Waar is de Here zelf? En zo kan het dan komen tot wat men 'een dode leerstelligheid' is gaan noemen. Op allerlei zaken-van-geloof heeft dit zijn grote invloed. Dat indirecte. Dat 'voorwerpelijke'. Ik heb wel mensen ontmoet, die zo harstochtelijk de kerk liefhadden, dat de levende kerkmensen-van-vlees-en-bloed bang een straatje omgingen, als ze eraan kwamen! Ze hadden hun kerk-gedachte zo lief, dat ze bereid waren terwille van hun idee

kerkmensen, die in hun vaarwater kwamen, zonder meer te overvaren. Liefde tot de kerk-in-hun-gedachten, ten koste van de werkelijke kerkmensen!

Leven in het Verbond wordt vervangen door: Leven bij een goede theorie-over-het-Verbond. De werkelijkheid van God, Verbond, broeders en zusters duikt onder in onze gedachten daarover. Het werkelijke spreken van de Here wordt niet meer gehoord.

Waar is het Verbond? De Here en zijn volk? Tenslotte zijn we alleen: Wij en onze gedachten over God! We zijn op onszelf teruggevallen. De twee van het Verbond is een één geworden!

Emancipatie van het gevoel

Telkens weer is het tot een sterke reactie gekomen tegen deze ontwikkeling. Dan werd met kracht aangevoerd, dat het in de kerk toch zeker niet mocht draaien om het verstand en het verstandelijke. Dan werd met kracht aangevoerd, dat men de Here wilde beleven, gevoelen, ervaren. Dat men Hem in zijn hart wilde hebben!

De prediking stond niet langer hoog genoteerd. Zeer snel was men erbij om te vertellen, dat het 'me niets meer zei'. Daarmee bedoelde men dan, dat het 'me van binnen niet meer wárm maakte'!

De inrichting van de samenkomsten moest zo zijn, dat we getroffen, geraakt, ontroerd konden worden. Beter dan een tekstuitleg is het getuigenis omtrent wat men van de Here en zijn goedheid ervaren heeft. God de Here zoals Hij gevoeld, beleefd, ervaren wordt! En dan hoopt men als het ware op een 'heilige besmettelijkheid', op een 'overspringen' van gevoelens, belevingen en ervaringen op de overige aanwezigen!

We kunnen deze reactie, die ook in onze dagen levensgroot voor ons staat, gemakkelijk met te grote hardheid benaderen. Het past ons steeds weer de nederige vraag te stellen, of deze concentratie op de pool-van-het-gevoel niet geboren is uit een al te grote verstandelijkheid (en dan ook: afstandelijkheid) in het kerkelijk leven, spreken en handelen. Dat is in de geschiedenis vaak het geval geweest! En dat kan leiden tot zelfonderzoek! We moeten deze gelovigen voorzichtig en met liefde benaderen. Er is zo veel echte lust en liefde bij hen te vinden!

Toch mag de benadering niet onkritisch zijn. Men ziet maar al te vaak, dat het Verbond wordt vergeten. Ook het Verbond behoort tot de dingen, 'die ons niets meer zeggen'. Niet meer de omweg-van-de-woorden! Gretig en haast gulzig is men op weg naar de God-beléving! Hoe vreemd het klinken mag, ook hier dreigt de Here God een voorwerp te worden, nú een voorwerp van tasten en van voelen en van beleven. Men maakt de troon van de Here op een diep-zondige wijze klein en smal, als men die troon in het verstand posteert, als de Here in de theologie zijn domein heeft en verder niet meer! Maar laten we niet naïef zijn. De satan vindt het ook prachtig, als de troon van de Here God versmalt wordt tot een plek in ons gevoel, als Hij wordt de God-in-het-hart en verder niet meer. En daartoe kan het zo gemakkelijk komen. De boze vijand is te allen tijde bereid ons daarbij te helpen. Is het Verbond er nog? De Here en zijn volk? Ach, het is alleen nog maar: Wij en ons gevoel van God! Twee keer 'wij' en 'ons'. Ook hier is het getal van het Verbond tot één gereduceerd! Daarheen wil de vijand ons hebben. Daar trekt hij ons heen!

Want ons gevoel en onze beleving zijn in zichzelf flakkerende lichtjes. „Ons gevoel en ons verstand zijn, o Heer, zo zonder klaarheid...”. Als onze vastheid dáárin ligt, waarop zullen we dan terugvallen, als in ons leven zoveel lichten gaan doven? Als de Here opgesloten wordt in ons gevoel, waar vinden we Hem dan nog, als we in een tijd van moeite en dorheid 'achter' ons gevoel moeten teruggaan? Satan doet zijn best het getal twee te laten verdwijnen. Opdat aan God de waarde zal worden toegekend die overeenkomt met de waarde van ons gevoel-van-Hem. Dan is het niet moeilijk meer voor de grote vijand ons geheel en al te overwinnen. Wij weten dan niet meer dat God in zijn liefde en trouw op een oneindige wijze ons denken en gevoelen en beleven te bóven gaat!

Maar dan komt temeer de vraag naar boven, waar we het dan moeten zoeken! Het verstand schiet te kort. Maar ook de beleving schiet te kort! Waar moeten we dan heen?

„Spréék, Here, en uw knecht hóört!”

In de eenvoud van het spréken en het hóren wordt het dilemma doorbroken. Het is niet meer: óf verstandelijk óf gevoelig. In het gewone menselijke spreken en horen zit al iets van die doorbreking. Als iemand het tegen mij heeft, dan heb ik hem niet tot een denkvoorwerp te maken. Ik heb hem niet te bekijken, zoals een entomoloog een insect bekijkt! Ik heb simpel naar hem te luisteren.

Als iemand het tegen mij heeft, dan heb ik op dat moment mijn aandacht niet te richten op mijn binnenste om na te gaan wat de woordklanken aan gevoelens in mijn hart teweegbrengen. Ik heb mijn

aandacht eenvoudig te richten op de spreker en op de woorden die hij laat horen.

Verstand en gevoel mogen heus meedoen. Maar... op hun eigen plaats. Als ik goed naar de woorden luister, dan gaat mijn verstand heus wel aan de gang. Maar het blijft ingebed in de actie van het horen. Het is niet „geëmancipeerd”! En de inhoud van zijn spreken zal bij mij heus wel gevoelens bewerken: van vreugde, van droefheid. Maar die gevoelens treden op in het kader van mijn luisteren! Ze zijn niet „geëmancipeerd”! Het is zelfs zo, dat het contact niet goed tot stand komt, als ik me bij voorbaat afvraag, wat ik nu denk of wat

J. Kranenburg, Rolde

Pastorale Nototies

„In 't kunstig nest bij uw altaren”

Een paar maanden geleden zou ik in een morgendienst in Heerenveen voorgaan. Ik ging op weg met een vrolijk hart want ik heb een zwak voor de Friezen en voor die uit de contreien van Heerenveen in het bijzonder. Ik voeg er haastig aan toe dat ook Groningers in mijn hart een apart plekje hebben maar de Friezen zaten er eerder en uit deze notitie moge blijken hoe dat zo kwam.

Ik vergiste mij in de aanvangstijd en kwam een uur te vroeg bij het kerkje aan de Fok. U zult dat waarschijnlijk verstrooidheid noemen, evenals mijn vrouw, maar mag ik dat even rechtzetten? Godfried Bomans toonde al jaren geleden aan dat wat wij doorgaans verstrooidheid noemen, in werkelijkheid een hoge mate van concentratie is op één bepaalde zaak waardoor de aandacht voor andere zaken verslapt.

Maar wat doe je op een wat mistige zondagochtend in het wijde friese land met een uur dat je plotseling over hebt? Ik wist het meteen. Een voornemen uitvoeren, waar ik al jaren mee rond liep. Ik reed naar Tijnje. Dat is maar een kwartiertje. Even buiten dat dorp heb ik in 1943 een paar maanden een schuilplaats gevonden. Maar de weekeinden bracht ik met een vriend door in de pastorie van dominee en mevrouw Vos. Zo voluit zei je dat toen nog. De hartelijkste en liefste

pastoriebewoners die ik ooit heb ontmoet. Ze hadden een ruim hart en een ruim huis en die zaten vaak allebei vol. Omdat het in het dorp niet helemaal veilig was brachten we de nachten door op de orgelgaanderij van het kerkje naast de pastorie. De dominee bracht er ons heen, haalde het laddertje naar de gaanderij weg en deed een hangslot op het luik. En we voelden ons daar op een vreemde manier veilig. Daarom noemden we die plaats „'t Kunstig Nest”. Ja, dat nest uit de oude berijming van psalm 84: „De zwaluw legt haar jonskens neer in 't kunstig nest bij uw altaren”. Was dat een grapje? Tuurlijk! We hadden er telkens weer lol om. En toch... Zo lieten we ook een beetje doorschemeren dat we ons daar bij dat orgel een beetje dichter onder Gods bescherming voelden. Toe, lieve lezer, gooi daar nu geen leerstellingen tegen aan. Wij wisten als gereformeerde jongens ook wel dat het kerkgebouw Gods huis niet is en het orgel geen altaar, maar soms troost een hart zich met een klein ketterijtje en ik denk vaak dat dat best mag. Toen we later onze woonark lieten bouwen om ons metterwoon op het Ganzendiep in Kampen te vestigen gaven we die de naam „'t Kunstig Nest”. er bestaat intussen al weer een Kunstig Nest II. U begrijpt natuurlijk al wat ik op die zondagochtend in dat verloren uurtje in Tijnje gedaan heb. Ik vond het kerkje zonder moeite en ik was blij dat het zo herkenbaar was. Toen ik er aankwam werd er gezongen! Nee, niet psalm 84. Een mens kan niet alles hebben. Maar het deed mij wel wat. Ik heb de motor van de auto even afgezet en heb zitten bedenken dat er plekjes zijn die een mens nooit mag vergeten en dat Jakob en Abraham en Simson en een heleboel anderen er ook zo over dachten: daarom noemden zij die plaats....

ik nu voel! Deze emancipatie leidt tot een verstoring van het contact. Ons gebed moet zijn, dat de Here ons dat diep-eenvoudige wil geven! Diep-eenvoudig en toch niet te bereiken zonder zijn genade en zijn Heilige Geest! Dat wij namelijk mogen leven in de eenvoudige werkelijkheid, dat de Bijbel Gods Woord is, omdat de Here in die Bijbel tot ons spreekt! Hij, Hijzelf. En dat we (dus) mogen leven in dat werkelijke horen, dat horen naar Hem, naar Hemzelf! En dat dit de „toonhoogte”

mag zijn van alles wat gesproken en gedaan wordt in ons kerkelijke bezig-zijn!

In dat gelovige horen zijn we in de gemeenschap van de Here. Zo leven we in het Verbond. De Here – zijn volk.

En ons verstand en ons gevoel zijn dienaren in zijn dienst. Niet meer de „leiders” die het maken.

Het kán. Maar alleen door zijn genade en Geest! En daar moet om gebeden zijn!

M. Siesling, Den Haag

In Memoriam Douwe Jan Buwalda (03-03-1907 – 14-04-1987)

Kort voor het overlijden van broeder Buwalda verscheen in 'Opbouw' (nrs. 2-7) een serie artikelen van zijn hand. Ze handelen over 'gnosis' en gnostiek' (waarover straks iets meer).

Ik maak melding van die serie, ook omdat als ze niet was verschenen, er misschien betrekkelijk weinig lezers zouden zijn die Buwalda als schrijver kennen. Toch, wat hij in zijn uitzonderlijk grote aantal brieven, studies en memorisaties heeft neergelegd, zou menig boekdeel van voortreffelijk kerkhistorisch en (Schrift-)wetenschappelijk gehalte kunnen vullen. Sterk betrokken op het hedendaagse wel en wee van de kerk en de haar beïnvloedende wereld, streefde hij wel publicatie na (géén publiciteit), evenwel stuitte het publiceren vaak op bezwaren van vlotte toegankelijkheid, kort gezegd. De redactie van 'Opbouw' is daarover onlangs dus heen-gestapt, overigens zonder te vermoeden dat het de laatste keer zou zijn. Het belang van het onderwerp én het door de auteur getoonde scherpe en diepe inzicht hebben de doorslag gegeven en dat stemt dankbaar.

De ruimte voor dit In Memoriam is uiteraard beperkt. Daardoor kan ik niet meer doen dan mij bepalen tot één reflectie. Ze is een poging in klein bestek weer te geven wat Buwalda in zijn strijd tegen de gnostiek en haar anti-christelijke gevolgen vervulde en wat ik erg beknopt omschrijf als: *de eer van God de Schepper in de creatuurlijke werkelijkheid*. Ik hoop de lezers te dienen met enige uiteenzetting van wat ikzelf daarover als vriend, die hem enigzins mocht kennen, uit gesprekken met hem leerde.

De gnostiek nu is niet maar een randverschijnsel in de theologie, de een of andere curieuze ketterij die kwam en ging. Ze is een dwaalleer van de satan bij uitstek, die het denken en handelen van de gehele mensheid, sedert de val van Adam in het Paradijs, in de wortel heeft aangetast. Het Griekse woord gnosis, dat (een bijzondere, 'hogere' vorm van) kennis betekent, stamt uit het begin van onze jaartelling. Maar de werking, het gnostieke proces, dateert al van het ogenblik waarop de mens het bestond in te gaan op de verleiding van satan 'als God' te zijn.

Bij dit begin legt Buwalda steeds de vinger. Satan, de ontwrichter en uiteenwerper, zelf de van God gescheidene, wil verder scheiden wat en wie God verbonden had en heeft. In het Paradijs

richt hij de aanval op die verbondenheid tussen God en Zijn liefste scheepsel, de onderkoning der schepping, de mens. Aanvankelijk slaagt hij daarin. Want de eerste Adam faalt, door zijn ongehoorzaamheid aan Gods liefdevolle gebod en verbod, volkomen.

Maar dan! Gods Zoon, zelf God, een met de Vader, neemt op hetzelfde ogenblik de plaats van Adam in. Als de Tweede Adam ondergaat Hij vrijwillig de toorn van het ganse menselijke geslacht – met de diepste vernedering, tot de kruisiging toe, voor ogen. „Want zó lief heeft God de wereld gehad (wereld hier, in Joh. 3:16, niet te verstaan als Godevijandige mensheid, maar als de ganse kosmos), dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, eeuwig leven hebbe”. Om de liefde tot zijn scheppingswerk laat God de aarde en de mensheid voortbestaan. „DES-HEEREN is de aarde en haar volheid, de wereld en die daarin wonen” getuigt de Geest, de Heilige Geest van de Vader en de Zoon, in een machtig psalmwoord.

Hoe ver gaat God, in zijn bemoeienis en omgang met zijn scheepsel! Wonderlijk: Hij zet zelfs het gesprek met Kaïn voort, treedt in dialoog met de eerste moordenaar en zegt hem bescherming toe. Hij verwaardigt het geslacht van de goddeloze Lamech de culturele ont-

plooiing van het geschapene ter hand te nemen. Zeker, tot de boosheid van de mensen geen grenzen meer kent en het de HEERE berouwt dat Hij de mens op de aarde gemaakt heeft. „En het smartte Hem in zijn hart”, staat er bij. En vlak er op: „Maar Noach vond genade in zijn ogen”. God bedenkt zich nog. Hij verbergt Noach, zijn gezin en de dieren in de ark en belooft een vernieuwde aarde, nadat de oude van de zonde is schoongespoeld. Een nieuw begin, onder gewijzigde, minder paradijselijke wetten, maar even betrouwbaar. Wij leven er nog onder, ze zijn onveranderlijk in dit heden. Want Hij regeert en zal zijn almacht tonen. En zijn trouw in het definitieve heilsverbond met Abraham. Opnieuw door ontrouw heen. Tot Christus komt, die nóg het woord van de Vader spreekt en verklaart: „Want zó lief heeft God de wereld gehad...” Tot het verhoogd, aan de paal der schande omhooggehesen worden toe. Dan is het volbracht. Het graf kan Hem dan niet houden. En Hij ontvangt het loon: Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Wie de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven. Zoals het was bedoeld in het Paradijs. Het Paradijs herwonnen! God laat niet varen het werk dat zijn hand begon. Zijn Heilige Geest garandeert de eenheid van werken van de Vader en de Zoon, van den beginne „tot in alle eeuwigeden”. Wanneer de Here, onze God, de Almachtige, het koningschap uit handen van de overwinnende Zoon zal hebben aanvaard (1Cor. 15:24, Openb. 19:6).

De gnostiek ontkent dit alles. Ze geeft gehoor aan de Vader der Leugen (laten we dit eenmaal met hoofdletters schrijven), die aan de mens in de hof het gelijk zijn aan God in het vooruitzicht stelde. Door de plaatsvervangende daad van de Tweede Adam is zijn opzet in de kiem gesmoord. Maar hij past die nog steeds toe. Evenals in het Paradijs neemt hij de mens apart en zet hem op een voetstuk. Een hoogte, vanwaar hij God wat beter kan beoordelen, van een zekere afstand als van een balkon, zoals Buwalda het uitdrukt. De positie van God, zijn doen en laten, worden eerst een beetje gerelativeerd, met een beroep op 's mensen kritisch vermogen: „Is het ook, dat God gezegd heeft...” of „God heeft zeker wel gezegd...” om dan plotseling op Eva's juiste antwoord de voorstelling om te draaien en de mens voor de keuze te plaatsen. Eva bezwijkt en Adam met haar, onder het mateloos lasterende motief dat God wel iets achtergehouden zal hebben: de kennis van goed en kwaad. Welk kwaad? Wel, zo leerden al de oudste gnostici, de gevolgen van zijn onvolmaaktheid als schepper. Door deze kennis wél te kunnen verwerven steekt de mens God naar diens onverdiende kroon. Hij mag dan wel de mens weghouden van de boom des levens, maar dat is machteloze afgunst.

Hoe krachtig werkt dit gnostische motief de eeuwen door! In onze tijd in de banaalste vorm bij jan-en-alleman, die God van alle kwaad de schuld geeft, zowel als in de verfijnde litteraire of koel wetenschappelijk afrekenende vorm van de elites, het gevaarlijke terrein van de theologie uitgezonderd. Want ook manifesteert de gnostiek zich in de pseudo-christelijke vorm, waarin niet de Christus der Schriften, maar een valse christus het met zijn 'liefde', die niet uit God is, opneemt tegen de 'God van het Oude Testament'. Evangelie tegenover Wet.

Die onderlinge isolering, van de Schep- per en het schepsel, het meest aanmati- gend als onderlinge losmaking van de Vader en de Zoon, wenste Buwalda voortdurend te onderkennen, te signale- ren en er tegen te waarschuwen. Zelf vervuld van de diepste schroom jegens God Drieënig (het skandalon voor de gnostiek!) heeft hij op onbeschoolde wijze, in een niet schroomvallige stijl, Zijn, Hun scheppingsheerlijkheid staande wensen te houden. De belijde- nis van Gods trouw aan zijn daden van schepping en onderhouding stond bij hem harstochtelijk centraal, tegen de 'theoria', het satanische aartsbeginsel van de scheiding tussen alles wat en al- len wie God heeft samengevoegd.

Wat God in zijn laatste schep- pingswonder, de nederdaling van het Jeruzalem op aarde, zijn kinderen nog bereiden zal, heeft geen oog gezien, geen oor gehoord en is in geen mensen- hart 'opgeklommen' (sterke weergave, juist tegenover de gnosis, de 'hogere' kennis). Maar zij mogen in de schitte- rende verwevenheid van de creatuurlij- ke werkelijkheid in het heden al veel ècht kennen. „Groot zijn de werken des HEEREN, na te speuren door allen die er behagen in hebben”. Dat geldt nu al, als opdracht ook. Het was deze lust, die de eerbiedige keerzijde vormde van Bu- walda's strijdvaardigheid, die geen strijd lust was, maar moedige, waarlijk christelijke wijs-begeerte, antithetisch en thetisch. Hoe was hij onder de indruk van de schoonheid van Gods wet, ge- leerd door de Psalmen! Daarvan te ge- tuigen, tegen de gnostische wereldgeest in, was voor hem het leven in dankbaar- heid, verwoord in zijn dagelijkse gebed, voor en in zijn gezin, voor en in de ge- meente, voor en in de wereld. De laatste jaren in de kring van bewoners van het tehuis te Bilthoven, waar hij Bijbelstu- dies leidde. Ernstig ziek geworden, zet- te hij zijn voorbeeldig praktisch-exe- getische werk in die kring en in andere kleine verbanden, onvermoeibaar schij- nend, voort. Het laatste hoorden wij in de door hem geleide Mekkes-kring hem toe. Hij las voor uit Openbaring 1, langzamer dan we van hem gewend wa- ren, indringend, als overweldigd door hetgeen Johannes schrijft over Chris- tus' verschijning. We merkten bij ons zelf op, dat hij nu werkelijk moe was en toch, verlicht, zich in de geest oprich-

tend door het Woord van de Levende. Het was ons, als werd diens zo vaak ge- sproken „Wees niet bevreesd” in onze broeder transparant. Wij wisten niet, maar vermoedden wel, dat zijn strijd ge- streken was, hoeveel hij zich ook nog had voorgenomen. Ook in de hoop, voor zijn Vrouw (zo schreef hij dat al- tijd) nog de hulp te kunnen zijn die zij zo

nodig had. Maar God heeft het anders beschikt en de kinderen hebben die zorg overgenomen. Voor de gestorven broe- der en voor de nog levenden om zijn na- gedachtenis heen moge, ieder in zijn of haar bestaan, de belijdenis gelden, ver- vuld of nog in de vaste hoop: „De HEERE is mijn herder, mij ont- breekt niets”.

D. W. L. Milo, Nunspeet

Wondergenezingen

U denkt bij dit woord al aan de roomskatholieke inventaris? U wilt als goed calvinist dit artikel wel meteen overslaan? Wacht nog even. Misschien staat er iets in, dat u goed kunt gebruiken.

Inderdaad hebben wondergenezingen vooral aandacht getrokken, door wat daarover van RK zijde is gepubliceerd. Maar onze RK broeders hebben niet het monopolie van wondergenezingen. Evenmin als Petrus en Johannes het hadden, om maar een enkel Bijbels voorbeeld te noemen (1). Wonder- genezingen vonden en vinden plaats in kringen van gelovigen van zeer uiteen- lopende denominaties.

Onlangs toonde de Britse televisie een dame, die 15 jaar onherstelbaar ziek was geweest en die als een wrak van bed naar rolstoel v.v. was getransporteerd. Ze had veel gebeden om genezing, er was veel voor haar gebeden. En onlangs werd het haar duidelijk, dat onze ge- beden op Gods tijd verhoord worden: dat ze genezing verkreeg. Een innerlijke stem zei duidelijk: sta op en wandel! Toen... stond ze op en wandelde. Ze loopt al maanden, rechttop, zonder steun van een stok of helpende hand. We zagen haar gaan zonder wanke- len.

Een algemeen bekend man in Neder- land, geboren in 1900, was jaren gele- den onherstelbaar ziek en volledig af- gebroken. Alleen door heel stil te liggen kon hij zijn pijnlijke dagen wat verleng- gen – maar het mocht nauwelijks leven heten. Deze man had bidden geleerd, zijn omgeving ook. Op een dag werd het hem duidelijk, dat het gebed van een rechtvaardige zeer veel vermag; dat wat meerdere personen gezamenlijk bidden door God verhoord wordt (2) en dat dus... zijn genezing wachtte op 's mans aanvaarding! Hij begreep ineens dat hij nu zijn hand moest uitsteken om de ge- nezing in ontvangst te nemen. Hij stak beide handen uit (schreef hij me), vatte

de randen van zijn ziekenhuisbed, richt- te zich op, luisterde niet naar de ver- pleegster die riep „dat mag u niet doen!”, en sprong uit zijn bed, op zijn beide voeten. Na zijn kleren gevraagd te hebben wandelde hij naar huis. Hij leeft nog.

Delores Winder, een vrouw in de staat Louisiana USA, was bijna 20 jaar toe- nemend ziek: een totale degeneratie van haar rug, bijkomende verlammingen, incontinentie, ondragelijke pijn, en een lichaam dat door een harnas overeind werd gehouden. Tijdens een gebedssa- menkomst werd ze genezen; ze kwam thuis in de eigen auto, liep zonder har- nas van de garage het huis binnen tot immense verbazing van man en kinde- ren. Nadien heeft ze velen met haar ge- bed geholpen. Ze beschrijft alles in haar boek „Jesus set me free”. Foto's geven aan hoe het wrak een gezonde vrouw is geworden.

—o—

En nu gaan we even naar de bekende RK bedevaartsoorden, waar genezin- gen plaatsvonden en -vinden.

Daar is eerst Lourdes, een plaatsje in Zuid-Frankrijk. In 1858 verscheen daar (3) Maria achttien maal aan een jong meisje. Velen gingen er naar toe, in de hoop Maria te zien en door haar (voorspraak tot) genezing te ontvangen. Het resultaat was zo verrassend als mo- gelijk is: tallozen zijn er genezen. Behal- ve drie gebedscentra zijn er nu twee ziekenhuizen om zieke pelgrims op te vangen. De genezingen worden ge- controleerd door een Medisch Centrum (dat voor elke arts open staat, hoe cri- tisch hij ook is) en door een internatio- naal comité.

Het verhaal dat protestanten moet ge- ruststellen luidt, dat verreweg de mees- te mensen onverrichterzake naar huis gaan en dat de 'genezingen' aan sugges- tie moeten worden toegeschreven.

Wat het eerste betreft: wanneer zelfs Jezus in Nazareth niet veel wonderen kon doen (4) vanwege hun ongelof, moeten we niet te veel letten op de niet-genezen massa – maar vooral wel op de wel-genezen mensen, die de Heere prijzen in een vernieuwd leven. En wat de suggestie, eventueel autosuggestie, betreft: zulke ingebeelde genezingen vallen onherroepelijk door de mand, wanneer ervaren medici de stakkers aan de tand voelen. De tijd leert dat trouwens.

—o—

Het tweede centrum van wondergenezingen ligt in Fatima, een plaatsje in Portugal, waar in 1917 Maria tot zesmaal toe aan drie kinderen zou zijn verschenen. Ze bracht een oproep tot gebed en boete, kortom tot bekering. Vele duizenden mensen bezochten deze plaats, als Lourdes. Ook hier zijn veel gebedsgenezingen geweest. De plaats heeft nu, behalve een kerk, twintig kloosters en ziekenhuizen.

En vanaf juni 1981 staat het Joego-Slavisch plaatsje Medjugorje in het centrum van belangstelling. Het ligt een paar uur rijden noordelijk van de havenplaats Dubrovnik en de communistische regering is met de internationale belangstelling volstrekt niet blij. Maar die belanstelling gaat uit naar de 'verschijningen' van Maria aan zes kinderen, welke dagelijks tegen de avond plaats vinden. De kern van de boodschappen is een oproep tot gebed, soberheid, heiligheid, bekering en verwachting van de wederkomst van haar Zoon. Alleen de zes jongelui „zien” Maria, spreken met haar, krijgen boodschappen en zijn tijdens deze verschijningen in trance. Ook hier vinden genezingen plaats, maar die trekken minder aandacht dan de algemene levensheiliging, die zich ter plaatse inzette en die al jaren in wijde omgeving – nu ook internationaal – zich verspreidt.

Ook hier is van kerkelijke zijde waakzaamheid tegen autosuggestie en vervalsing aanwezig. De Franciscan dr Tomislav Vlasic is de geestelijke leider van de groep, een aantal psychologen en medici heeft de jonge mensen grondig onderzocht en gaf een goed getuigenis over geloofwaardigheid. Wij hebben Father Slavko Barbaric, de plaatselijke herder, ontmoet en kregen een indruk van geloofwaardigheid en nuchterheid.

—o—

Wat doen we nu met wondergenezingen? Ze op de rommelmarkt van de katholieke dwalingen werpen? Of de Heere prijzen die wonderen werkt? De apostel Jacobus gaf het recept: is iemand lijdend, laat hij de ouderlingen roepen dat die hem zalven en voor zijn genezing

bidden. Machteloos bidden, ijdel bidden? Welnee, zei Jacobus erbij, een krachtig gebed van een rechtvaardige vermag veel; denk maar aan Elia, een mannetje als wij.

In Dalmally kennen wij de jonge Mark, bijna 14 jaar oud, maar opvallend klein gebleven: een verschrompeld gezichtje, armelijke handjes, een zieke en pijnlijke huid, alleen wijze ogen. Veel mensen brengen hem dagelijks in gebed voor Gods troon. Deze jongen werd door zijn pleegouders meegenomen naar Medjugorje. Men hoopte, evenals de jonge Mark zelf, dat het de Heere mocht behagen hem te genezen. Ze zijn teruggekomen zonder dat Mark is genezen. Toch is er iets met hem gebeurd. We kregen het afschrift van een brief, die hij aan de leden van een gebedsgroep schreef en die we voor u mogen vertalen.

Lieve nieuwe vrienden!

Vader en moeder vertelden me, dat jullie voor me gebeden hebt, dat God me beter mocht maken. We hadden een heerlijke reis naar Medjugorje en de priesters daar hebben met mij gebeden. Wij baden voor ieder van jullie en vroegen Maria, om aan Jezus te verzoeken u te zegenen.

Ik weet nu dat God mij nog niet wil genezen. Hij leerde mij, dat het lijden een genade van Hem kan zijn. Wij allen kunnen daar soms deel aan krijgen, ieder op eigen manier. Wat moet de moeder van Jezus niet geleden hebben, toen ze Hem zag sterven aan het kruis. Wij kunnen Jezus helpen mensen te redden, door met Hem te lijden.

Dank u allemaal nogmaals, dat u voor mij bad, en ga daar alstublieft mee door. Wij zullen voor ieder van u ook bidden.

Veel liefs van Mark

—o—

Komaan, nog niet welegleggen dit stuk.

Let eens op dat Mark niet teleurgesteld is, maar anderen bemoedigt. Zie dan ook, dat zijn geloof zelfs gesterkt is. Merk vervolgens op, dat hij het lijden nu positief aanvaardt en er Gods genade (5) in ziet. Verder mag het u niet ontgaan, dat Mark niets afdwingt maar Gods wil als de beste erkent. Ja, dat hij voor de toekomst nog alle mogelijkheden open ziet staan. En tenslotte dat een jongen van nog geen 14 jaar met Paulus profeteert: dat ons lijden-in-de-Heere ons tot Christus' medewerkers bevordert! (6).

Zijn dat niet stuk voor stuk wonderen? Ja, het gebed van rechtvaardigen vermag veel, al loopt het vaak anders dan we dachten. God is geen computer, die automatisch teruggeeft wat wij erin

stoppen. Maar God is wel onze Vader, die onze zwakheden kent, met ons medelijdt, en die ons geeft wat goed voor ons is. Me dunkt, dat is de enige troost voor chronische lijdens, die nog op verhooring hopen.

1) Hand. 3:1-10 – 2) Joh. 15:16; Matt. 18:19 – 3) zegt WP Enc. – 4) Matt. 13:58 – 5) 1 Petr. 2:19, 20 – 6) Rom. 8:17; 1 Petr. 4:13. Deel hebben aan Christus = deel hebben aan Zijn lijden en deel hebben aan Zijn opstanding.

O, Mooiweer, Enschede

Persschouw

Tweeërlei predikantschap

Onder deze titel publiceerde Dr A. van Brummelen te Huizen (N-H) in „De Waarheidsvriend” een artikel waarvan we het slot overnemen. Het gaat hem erom te schetsen, dat er verschillende predikanten zijn in allerlei kerken, die een enorme organisatiedrift bezitten, maar zich daarin verliezen. Soms dient het ook ter compensatie. Dr van Brummelen, Hervormd predikant (gereformeerde bond), kijkt tegen het predikantschap anders aan en legt daarvan getuigenis af in bovengenoemd artikel. Wij behoeven er niets aan toe te voegen.

„Zwaartepunt

Wij voelen dan ook voor de opvatting, die het zwaartepunt voor het predikantschap in de bediening des Woords zoekt. Al het andere werk is nuttig en vaak nodig op zijn plaats, maar het ligt niet in de roeping van de dienaar des Woords zich voor elke wagen te laten spannen, al is de vracht, die erop ligt, nog zo kostelijk. De dienaren des Woords hebben vóór alles de taak de gemeente met het Woord der Waarheid te voeden. Een enkel heel eenvoudig gemeentelid mag menen, dat zij dit alles op de universiteit leren en hun voorraadschuur zaterdags maar even behoeven open te doen om zondags de gemeente te stichten. Maar wij weten wel beter. De man met geestelijke voelhorrens zegt terstond uit de kerk: er zat geen studie achter die preek, al was het dan een gemoedelijk en hartelijk woord. Een rappe tong is veel waard. Maar als zij niet door de kennis bestuurd wordt, is zij hoogst gevaarlijk. Wie in de week niet in het Woord graaft, kan er op de kansel het goud niet uit tevoorschijn brengen. En als hij straks z'n ogen sluit of van gemeente verwisselt na een periode van zwoegen en draven om allerlei clubs en bijeenkomsten tevreden te stellen, dan laat hij een doodarme gemeente achter, die wel heel druk doet, maar geen wortel in de waarheid van de Schrift geschoten heeft en daarom tot verdorren gedoemd is.”

Mededeling

Door de grote toevloed van kopij en advertenties zijn we genooddaakt het artikel van de heer C. Huizinga over „Het recht om te wonen” (4) te plaatsen in het volgende nummer. De redactie

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Hattem

De kerkeraad ontving dd. 14 april j.l. opnieuw een schrijven van de raad van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt), waarin hij bericht:

U vraagt ons meer duidelijkheid te verschaffen over de intentie van een te houden gesprek. Uiteraard zijn wij daartoe bereid, waarbij wij beginnen met ons nader te verklaren ten aanzien van onze aanspraak 'geacht college'. Wij spreken zo, omdat wij van oordeel zijn dat u een zelfstandig kerkelijk leven hebt georganiseerd, zonder dat hiervoor goede, confessionele, schriftuurlijke gronden waren.

Met betrekking tot zulk een daad belijden wij in onze Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 28: „Daarom handelen allen die zich van haar afzonderen of zich niet bij haar voegen, in strijd met het Woord van God.”

Vanuit deze confessie en vanuit ons gemeenschappelijk verleden, hebben wij ons tot u gericht teneinde een appèl tot u te doen uitgaan om mee te werken aan de vergadering van de gemeente van Christus in de eenheid van het ware geloof.

Zo nodigen wij u uit tot een bespreking.

De kerkeraad antwoordde dd. 27 mei j.l. aldus:

Wij deden u reeds weten van harte bereid te zijn tot een gesprek, waarin over en weer een appèl op elkaar wordt gedaan om naar de wil van onze Heiland de Zijnen te vergaderen in de eenheid van het ware geloof.

Wij zijn bereid tot een ontmoeting, waarin nu gescheiden broeders met elkaar zoeken naar kerkelijke eenheid in de toekomst.

Het kan daarbij uiteraard nodig blijken ook enige aandacht te geven aan gebeurtenissen in het verleden: aan het feit van het uiteen gaan niet alleen, maar ook aan alles wat daartoe aanleiding heeft gegeven.

Onder de zegen van onze God zou zo'n gesprek – onder wederzijds belijden van schuld, waar deze blijkt onder de klem van het Woord des Heren – kunnen leiden tot een elkaar verstaan en aanvaarden.

In uw laatste brief steekt u een beschuldigende vinger naar ons uit terwijl daarbij een voorzichtige overweging „zouden wij in de zestiger jaren het onze broeders en zusters misschien ook wel eens moeilijk gemaakt kunnen hebben” niet in het minst wordt aangetroffen. Zo'n briefwisseling is nu niet bepaald

bevordelijk voor het doen groeien van een goede verhouding tussen gescheiden broeders.

Wij menen er dan ook goed aan te doen van onze zijde deze correspondentie te beëindigen.

En daar u onze bereidheid tot gesprek: een appèl over en weer op elkaar, niet blijkt te kunnen honoreren, wachten wij biddend op betere tijden, waarin een hartelijke en zinvolle ontmoeting tot het bijeenvergaderen van Gods kinderen mogelijk zal zijn.

Ned. Geref. Kerk van Emmeloord

Ds W. J. van der Linde, predikant van de gemeente Ede, heeft voor het op hem uitgebrachte beroep bedankt.

Vakantiegangers Zuid-Limburg

Bent u met vakantie in Zuid-Limburg?

Dan bent u hartelijk welkom in de diensten van de Ned. Geref. Kerk te Maastricht.

De diensten worden gehouden in de 'Waalse Kerk', St. Pieterstraat 6 te Maastricht en beginnen om 9.30 en 17.00 uur.

Elke ochtenddienst is er oppas voor de kinderen (ook de allerkleinsten) en na die dienst verwelkomen we u graag met een kop koffie.

Het kerkgebouw, dat zich in de binnenstad bevindt, is als volgt te bereiken:

– Uit de richting Vaals-Gulpen: Recht door richting centrum. Dadelijk na het passeren van de Maas, nog op de (Kennedy)-brug bij ANWB bord 'centrum' via een 'krul' afdalen naar de begane grond. Vierbaansweg oversteken. Direkt eerste weg rechts. Doorrijden tot stadspoort. Daar auto parkeren en de weg lopend vervolgen. Einde weg rechts is St. Pieterstraat. Kerk na 50 meter links.

– Vanaf de autosnelweg uit het noorden (A2/A79): Na het zesde verkeerslicht bord 'centrum' volgen. Vanaf Maasbrug zie boven.

Stichting Ned. Geref. Jeugdwerk

Jeugdweekenden – Hoor je erbij?

De stichting organiseert weer 2 jeugdweekenden, beide van vrijdagavond tot zondagmiddag.

Het eerste weekend hopen we te hebben in het l'Abri-huis te Eck en Wiel, van 28 tot 30 augustus. Het tweede van 18 tot 20 september in het 'Campvelt' in 't Harde. Het thema is: „Hoor je erbij?”

In het licht van de bijbel willen we nagaan, wat het betekent om bij een gemeente te horen. Hoor je er echt bij en betekent dat iets voor je? Wat kan de gemeente voor jou en wat kan jij voor de gemeente betekenen?

Misschien wil je hierover eens met anderen van gedachten wisselen, tijdens een weekend, waarin ook ruimschoots plaats is voor ontspanning.

Wie wel zin heeft in zo'n weekend kan

Kolofon

Redactie:

T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma
M. J. F. van der Wal

Adres van de redactie:

Ds. K. Muller, Oude Veenscheiding 15, 8446 LC Heerenveen. Tel. 05130-20476.

Kerknieuws/Uit breder kring:

M. J. F. van der Wal, Brugakker 60-17, 3704 RA Zeist. Tel. 03404-61525.

Abonnementen en ledenadm.:

Postbus 84, 3956 ZS Leersum. Telefoon 03434-54288. Gironummer 404945 t.n.v. Geref. Persvereniging Opbouw.

Lidmaatschap Persvereniging:

Aanmelding door overschrijving van min. f25,- contributie.

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs

(bij vooruitbetaling):
f50,- per jaar of f26,50 per half jaar. Voor studenten f40,- per jaar. Buitenland f70,- per jaar of f95,- per luchtpost.

Advertentieprijs:

45 ct. per mm. Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”, Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist. Telefoon 03404-22452. Postbus 244, 3700 AE Zeist.

zich opgeven bij D. van der Molen, Socratesstraat 58, 7323 PG Apeldoorn (055-664609).

Deelname kost f50,- en van wie mee wil, vragen we f10,-voorschot. Giro: 5180291 t.n.v. N.G.J.-weekend.

Wat is de mens...?

l'Abri zomerprogramma

De maand dat l'Abri open is in Eck en Wiel (van 25 juni tot 23 juli) vormen wij een open leef- en studiegemeenschap waar iedereen ongeacht zijn/haar levensbeschouwing welkom is.

Wij concentreren ons in deze maand op de grondvragen van het leven bij het licht van de bijbel. Daarom komen vooral in de eerste twee weken vragen aan de orde over het geestelijk welzijn van de mens. Spiritualiteit. Een mens leeft niet bij brood allen. Het gaat erom te laten zien dat er juist dank zij het evangelie ruimte is om echt mens te zijn. Zo komen er lezingen over het bijbels mensbeeld, spiritualiteit en levensloop, de uitsraling van het Joodse geloof en leven door de Geest. Gedurende heel de maand worden er films getoond: „How should we then live?” en „Whatever happenend to the human race?”.

Programma en medewerkers

25-6: het huis gaat open
26-6: Openingsbijeenkomst en studie, Wim Rietkerk
27-6: 15.00 uur, Het hart: bijbelse onderbouw, Henk de Jong
28-6: Samenkomst 11.00 uur o.l.v. Wim Rietkerk
29-6: Spiritualiteit van het Joods chassidisme, Pieter van Kampen
30-6: „De brieven van F. A. Schaeffer”, Pieter Kwant
1-7: Spiritualiteit ontspoord, Han Horsman
2-7: Vrije dag voor persoonlijke studie
3-7: Studie ter opening van het weekend, Wim Rietkerk
4-7: 15.00 uur „Ook in de weg van uw gerichten hebben wij u verwacht”, Jes. 26:8, Henk Geertsema
5-7: Samenkomst 11.00 uur o.l.v. Pieter Kwant
6-7: Spiritualiteit en levensloop, Wim Rietkerk
7-7: „Moderne devotie”
8-7: True Spirituality, Renald Macaulay
9-7: Vrije dag voor persoonlijke studie
10-7: Bijbelstudie, weekend-opening
11-7: 15.00 uur, Willem Meijer, Kent kunst geen grenzen?
12-7: Samenkomst o.l.v. Wim Rietkerk
13/14-7: „Bijbelse visie op muziek”(Leen la Rivière, Boekbespreking)
15-7: Marleen Rookmaker, Taking note of music (W. Edgar)
16-7: Vrije dag voor persoonlijke studie
17-7: Biblical mandate for creativity: Ellis Potter
18-7: mo. Vergelijking van kunst in het oosten en het westen mi. Poolse kunst, Ellis Potter
Op deze zaterdag verwachten wij (beroeps) kunstenaars die hun eigen werk tonen. O.l.v. Hans van Seventer en Mark de Klijn
19-7: 11.00 uur samenkomst o.l.v. Wim Rietkerk
20-7: Creativiteit o.l.v. Clara Velema en Janneke Gymink
21-7: Idem
22-7: Bijbelstudie en nabeschouwing, Wim Rietkerk

Wat zijn de kosten en voorwaarden

U bent bij ons welkom liefst voor een hele periode van een maand, of een week of minstens een weekend. Dan komt het zijn-bij- ons het meeste tot zijn recht. Maar ook indien u alleen een dag of dagdeel kan komen of iemand voor een deel van het programma wilt uitnodigen en introduceren bent u hartelijk welkom. Kosten mogen nooit een bezwaar zijn. Wilt u weten wat naar ons inzicht de kosten moeten zijn, dan is dat voor ons kost en inwoning voor één dag f25,-, voor 2-5 dagen f20,- en voor langer dan 5 dagen f15,-. U wordt verzocht slaapzak (en evt. muziekinstrumenten) mee te nemen. Geeft u zich tijd op, dat voorkomt teleurstellingen. Tel. 030-316933. Voor echtparen met kinderen is slechts bij uitzondering ruimte.

VERHUISD

Na tien heerlijke jaren in Schotland leek het ons verstandig onze zetel te verplaatsen; we houden echter een voet in bonny old Scotland.

En verder:
Molijnlaan 17, 8071 AA
Nunspeet

Fam. D. W. L. Milo-
Heydenrijk

Aangeboden:

**2 delen versch. gedichten
Vondel**

met handschr. V. en aantek.
van Lennep f80,-

Tel. 02510-32513

*„Wie in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten
vernacht in de schaduw van de Almachtige.”*

Psalm 91:1.

De HEERE heeft barmhartig in Zijn Vaderhuis opgenomen,
mijn lieve man, onze lieve vader, schoonvader, grootvader
en overgrootvader

UITLETJE WIND,

geboren 23 september 1907 te Haskerland.

Uit aller naam:
J.M. Wind-Dekker

16 juni 1987
Roerstraat 5,
2584 TS Scheveningen.

Geen bloemen.

Liever geen bezoek

De rouwdienst zal worden gehouden op zaterdag 20 juni
om 11.00 uur in de aula van de begraafplaats „Nieuw
Eyckenduynen”, Kamperfoeliestraat 2a, Den Haag, waarna
de begrafenis aldaar zal plaats hebben.

Gelegenheid tot condoleren na afloop van de begrafenis in
de ontvangkamer van de begraafplaats.

*„Ik hef mijn ogen op naar de bergen:
vanwaar zal mijn hulp komen?
Mijn hulp is van de Here,
die hemel en aarde gemaakt heeft.
De Here zal uw uitgang en uw ingang bewaren
van nu aan tot in eeuwigheid.”*
Psalm 121:1, 2, 8

Van zijn aardse taak ontheven mijn lieve man, onze zorg-
zame vader en opa

HENDRIK JAN JANSSENS

op de leeftijd van 58 jaar.

A. G. Janssens-Lootens

Roelof en Jacynta Janssens-Bekke
Luuk

Jan en Francine Janssens-van der Weerd
Rien, Erik

Arina en Jos Diepeveen-Janssens
Kees Janssens

11 juni 1987,
Mozartlaan 20,
5583 XP Waalre.

De begrafenis heeft inmiddels plaatsgevonden.

*„Wie in de schuilplaats des Allerhoogste is gezeten
vernacht in de schaduw des Almachtigen.”*

Na een kort ziekbed heeft God tot Zich genomen mijn lieve
man, onze pa en opa

JAN GEERTS

op de leeftijd van 67 jaar

S. Geerts - Nauta

Hemmo - Thea
Ine - Kleis

Jan Henk - Marianne
en kleinkinderen

Velp (Gld), 16 juni 1987
Arnhemsestraatweg 91
6881 NE Velp

Pa is opgebaard in het mortuarium van „De Beukenhof”,
Rozendaalselaan 32 te Velp.

Gelegenheid tot condoleren in de conversatiezaal van „De
Beukenhof” op zaterdag 20 juni vanaf 10.30 uur, waarna de
rouwdienst zal worden gehouden in de aula van „De
Beukenhof” om 11.30 uur.
De teraardebestelling zal daarna omstreeks 12.30 uur op
de begraafplaats „Heiderust” te Rheden plaatsvinden.

*Zalig de doden, die in de Here sterven,
van nu aan. Ja, zegt de Geest, dat zij
rusten van hun moeiten, want hun werken
volgen hen na. (Openbaring 14:13)*

Met droefheid delen wij u mee dat op 11 juni overleed onze
geliefde broeder

H. J. Janssens

Wij zijn dankbaar voor de diensten die hij, gedurende vele
jaren, in onze gemeente verrichtte als kerkeraadslid, scriba
en lid van de zendingscommissie.

Kerkeraad en gemeente
Ned. Geref. Kerk te Eindhoven